

RECHTSPRAAK EUROPA

NIEUWSBRIEF VAN HET GERECHTSHOF AMSTERDAM

Jaargang 3, no. 2 (februari 2014)

IN ÉÉN [KLIK](#) VERBONDEN MET EUROPA

Deze nieuwsbrief bevat een overzicht van actuele rechtspraak van het Hof van Justitie van de EU (arresten en conclusies) en van het Europees Hof voor de rechten van de mens over de maand december 2013.

Deze nieuwsbrief wordt mogelijk gemaakt door het gerechtshof Amsterdam in samenwerking met het Landelijk Stafbureau (LSB) en wordt gepubliceerd op het weblog [European Courts](#) en op de [website](#) van het gerechtshof Amsterdam.

Kernredactie: Marc de Werd, Roel Andrea en Joanne Bik (LSB).

Vaste medewerkers: Robin Cozijnsen, Michiel Olthof, Menco Rasterhoff, Nienke de Visser, Mirjam Winkels

Copyright © 2014 Marc de Werd/gerechtshof Amsterdam

Volg RECHTSPRAAK EUROPA op twitter: [@EuropeanCourts](#)

INHOUDSOPGAVE

1. RECHTSPRAAK EUROPEES HOF VOOR DE RECHTEN VAN DE MENS

- RECHT OP LEVEN (ART. 2)
- VERBOD VAN FOLTERING (ART. 3)
- RECHT OP EEN EERLIJK PROCES (ART. 6)
- VRIJHEID VAN MENINGSUITING (ART.10)
- VERBOD VAN DISCRIMINATIE (ART. 14)
- VOORWAARDEN VOOR ONTVANKELIJKHEID (ART. 35)

2. RECHTSPRAAK GERECHT EN HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE UNIE

- AANBESTEDING
- ARBEID
- CONSUMENTENRECHT
- FINANCIËLE MARKTEN
- FISCALE BEPALINGEN
- GEMEENSCHAPPELIJK BUITENLANDS EN VEILIGHEIDSBELEID
- HANDVEST GRONDRECHTEN
- INSTITUTIONEEL RECHT
- INTELLECTUELE EIGENDOM
- JUSTITIËLE SAMENWERKING IN BURGERLIJKE ZAKEN
- MEDEDINGING
- MILIEU
- STAATSSTEUN
- TELECOMMUNICATIE
- VERBLIJFSRECHT
- VERZEKERINGEN
- VRIJ VERKEER VAN GOEDEREN

3. PREJUDICIELE VRAGEN UIT NEDERLAND

1. RECHTSPRAAK EUROPEES HOF VOOR DE RECHTEN VAN DE MENS

RECHTSPRAAK

STRAATSBURG

*(Uitspraken over z.g. repeterende rechtsvragen, over de overschrijding van de redelijke termijn van art. 6 EVRM en zaken die eindigen in billijke genoegdoening blijven veelal buiten beschouwing. Uitspraken worden drie maanden na de uitspraakdatum definitief tenzij intern appel wordt ingesteld bij de Grote Kamer van het Hof.) Met een * is aangegeven welk belang het EHRM aan het arrest heeft toegekend, waarbij drie sterren worden gebruikt voor de meest belangrijke arresten (zg. level 1 –arresten).*

RECHT OP LEVEN (ART. 2)

ARREST – Pitsayeva e.a. t. Rusland – 9 januari 2014 – persbericht - arrest

Het hof stelt mensenrechtenschendingen vast naar aanleiding van de verdwijning van zesendertig mannen in Noord Kaukasus (Rusland) tussen 2000 en 2006. Het hof heeft eerder in meer dan 120 soortgelijke zaken dezelfde mensenrechtenschendingen vastgesteld naar aanleiding van verdwijningen in Noord-Kaukasus vanaf 1999. Het hof bevestigt zijn eerdere conclusie dat het niet onderzoeken van verdwijningen in Noord-Kaukasus een systematisch probleem vormt, waarvoor op nationaal niveau geen effectief middel bestaat.

ARREST - Camekan t. Turkije – 28 januari 2014 – persbericht – arrest

Bij de aanhouding van klager heeft een schietpartij met de politie plaatsgevonden. Een persoon is daarbij om het leven gekomen en twee anderen, onder wie klager, zijn gewond geraakt. De rechtbank (Hof van assisen) oordeelde dat de politieagenten hebben gehandeld uit zelfverdediging. De klacht richt zich tegen het excessieve geweld dat bij de aanhouding is gebruikt. Het Hof oordeelt dat er geen sprake is van een substantiële schending van artikel 2 van het Verdrag, maar wel van een schending van de duur van de rechtsgang. Het Hof van Assisen heeft namelijk pas na elf en een half jaar uitspraak gedaan en nu, na dertien jaar, is de zaak nog aanhangig bij het Hof van Cassatie.

VERBOD VAN FOLTERING (ART. 3)

ARREST – O’Keeffe t. Ierland – 28 januari 2014 – **Grote Kamer - persbericht - arrest – landdossier Ierland EHRM - hoorzitting**

De zaak betreft de vraag of de Staat verantwoordelijk kan worden gehouden voor het seksuele misbruik van een leerlinge, destijds negen jaren oud, door een leraar op een Ierse nationale school in 1973.

Het hof oordeelt dat het een positieve verplichting van de overheid is om kinderen te beschermen tegen misbruik, met name in de context van basisonderwijs. De Ierse overheid heeft niet aan die verplichting voldaan omdat zij, terwijl zij, mede door het hoge aantal vervolgingen, op de hoogte had moeten zijn van het gevallen van seksueel misbruik van kinderen door volwassenen vóór de jaren '70, toch doorging met het toevertrouwen van het basisonderwijs van het merendeel van de jonge Ierse kinderen aan nationale scholen zonder een systeem van effectieve controle door de overheid in te stellen om het risico op dergelijk misbruik tegen te gaan. Integendeel, potentiële klachten werden door de overheid doorverwezen naar de managers (meestal priesters) van de nationale scholen. Het controlesysteem dat de Ierse overheid zegt te hebben gehad is onvoldoende effectief gebleken waardoor meer dan 400 gevallen van misbruik door deze leraar niet zijn voorkomen. Het hof oordeelt dat er sprake is van een schending van artikel 3.

RECHT OP EEN EERLIJK PROCES (ART. 6)

ARREST – Jones e.a. t. het Verenigd Koninkrijk – 14 januari 2014 – persbericht - arrest – blog OHRH

De zaak betreft de foltering van vier Britten in Saoedi-Arabië. Klagers hadden zich tot de Engelse rechter gewend met klachten tegen zowel de staat Saoedi-Arabië als de individuele functionarissen die betrokken waren bij hun foltering. De nationale rechter had klagers in een uitgebreid gemotiveerde beslissing niet-ontvankelijk verklaard, zich daarbij beroepend op het immunitiebeginsel.

Het hof toetst of deze inperking van het recht op toegang tot de rechter proportioneel is, waarbij (conform de *Al-Adsani* jurisprudentie) doorslaggevend is of de inperking steun vindt in algemeen erkende uitgangspunten van het internationale recht. Bij de beantwoording van die vraag valt het EHRM ten aanzien van de klacht tegen Saoedi-Arabië met name terug op de *Germany v. Italy*-uitspraak van het Internationaal Gerechtshof uit 2012, waarin werd geoordeeld dat zulks het geval is.

Een beschouwing van (inter)nationale jurisprudentie en literatuur brengt het hof tot de conclusie dat de immuniteit – vooralsnog – ook overheidsfunctionarissen omvat, maar dat het recht op dit punt in beweging is. Het hof wijst er op dat het wegvallen van bescherming van functionarissen een uitholling van het immunitiebeginsel zou betekenen.

Het hof verwierpt dus de klachten, zij het niet unaniem:

*I find the conclusions of the majority on this issue regrettable and contrary to essential principles of international law concerning the personal accountability of torturers that is reflected unequivocally in Article 3 taken together with Article 1 of the European Convention on Human Rights, in the UN Convention on Torture and in the very concept establishing the ICC. Contrary to the view of the majority, in my understanding these principles were intended and adopted specifically as special rules for *ratione materiae* exceptions from immunity in cases of alleged torture (see paragraph 201). [...] To use the words of one of the dissenting judges in *Al-Adsani*: “What a pity!”*

- uit de dissenting opinion van rechter Kalaydjieva

VRIJHEID VAN MENINGSUITING (ART.10)

ARREST - Ringier Axel Springer t. Slowakije (nrs. 2 and 3) – 7 januari 2014 – persbericht - arrest

Door Ringier (een uitgever) zijn twee artikelen geplaatst in één van de meest gelezen kranten van Slowakije. De vraag voor de lokale rechter was of de uitgever verantwoordelijk kan worden gehouden voor de (foutieve) inhoud van de krantenberichten. Het hof oordeelt dat de lokale rechter bij het maken van de afweging tussen het recht op vrijheid van meningsuiting van de uitgever en het recht op bescherming van de privacy van gedupeerden, onvoldoende in ogenschouw heeft genomen de omstandigheden van het geval, zoals de context van de berichten en het doel van het plaatsen van de berichten.

VERBOD VAN DISCRIMINATIE (ART. 14)

ARREST – Cusan en Fazzo t. Italië – 7 januari 2014 - persbericht - arrest

Familierecht - De zaak betreft de Italiaanse naamgevingswetten. Het hof neemt in lijn met eerdere jurisprudentie (*Burghartz*, *Ünal Tekeli* en *Losonci Rose and Rose*) schending van art. 8 in verbinding met art. 14 aan, omdat de Italiaanse wet ouders niet toestaat om te kiezen dat hun kind louter de achternaam van de moeder zal dragen. Het hof benadrukt het belang van gelijkheid der seksen en het uitbannen van discriminatie op het gebied van naamgevingswetten.

ARREST - Montoya t. Frankrijk – 23 januari 2014 – persbericht - arrest

Het toekennen van een bijzondere vergoeding aan gerepatrieerde burgers van Arabische of Berberse oorsprong die het Franse leger assisteerde tijdens de Algerijnse oorlog, is geen discriminatie.

VOORWAARDEN VOOR ONTVANKELIJKHEID (ART. 35)

ONTVANKELIJKHEIDSBESLISSING – Crash 2000 OOD e.a. t. Bulgarije – 16 januari 2014 – persbericht - beslissing

Klagers hebben in 2005 een stuk land gekocht terwijl sinds 1995 bij ministeriele regeling was bepaald dat dit stuk land beschermd gebied betrof en er aan het gebruik van het land bepaalde restricties zijn verbonden. Klagers klagen nu bij het hof dat er geen sprake is van het ongestoord kunnen genieten van hun eigendom. Het hof overweegt dat reeds in 1995 de restricties aan het gebruik van het land zijn opgelegd zodat klagers daar tijdens de aankoop in 2005 van op de hoogte moeten zijn geweest.

2. RECHTSPRAAK GERECHT EN HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE UNIE

RECHTSPRAAK

LUXEMBURG

AANBESTEDING

CONCLUSIE – 23 januari 2014 – Zaak C-15/13 – Datenlotsen Informationssysteme – conclusie

Overheidsopdrachten – Richtlijn 2004/18/EG – Voorwaarden voor toepasselijkheid van ‚in-house-opdracht‘ – ‚Horizontale in-house-opdracht‘ – Aanbestedende dienst en opdrachtnemer onderscheiden rechtspersonen zonder zeggenschapsverhouding – Toezicht op aanbestedende dienst en opdrachtnemer door derde die zelf overheidsdienst is – Draagwijdte van de voorwaarde ‚toezicht zoals op eigen diensten‘ – Samenwerking tussen openbare lichamen

A-G: Een overeenkomst inzake het verrichten van diensten met betrekking waartoe de afnemer van deze diensten, die een aanbestedende dienst in de zin van richtlijn 2004/18 is, op de dienstverrichter geen toezicht zoals op de eigen diensten uitoefent, doch beide worden gecontroleerd door dezelfde instantie, die zelf als een aanbestedende dienst in de zin van deze richtlijn kan worden aangemerkt en waarvoor zowel de afnemer van deze diensten als de dienstverrichter het merendeel van zijn werkzaamheden verricht, kan een overheidsopdracht vormen.

Deze overeenkomst kan slechts voor de uitzondering in aanmerking komen indien de toezichhoudende dienst als enige op zowel de afnemer van de diensten als de dienstverrichter toezicht zoals op de eigen diensten uitoefent en beide het merendeel van hun werkzaamheden voor deze toezichhoudende dienst verrichten, of indien deze overeenkomst voldoet aan alle voorwaarden voor de toepassing van de uitzondering van de samenwerking tussen openbare lichamen.

ARBEID

ARREST – 16 januari 2014 – Zaak C-429/12 – Pohl – arrest

Gelijke behandeling in arbeid en beroep – Artikel 21 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie – Artikel 45 VWEU – Richtlijn 2000/78/EG – Ongelijke behandeling op grond van leeftijd – Bepaling van peildatum voor overgang naar hogere salaristrap – Verjaringstermijn – Effectiviteitsbeginsel

Hof: Het Unierecht staat niet in de weg aan een nationale regeling die het recht van een werknemer om te verzoeken om een herziening van de diensttijd die in aanmerking moet worden genomen bij de bepaling van de peildatum voor overgang naar de volgende salaristrap, onderwerpt aan een dertigjarige verjaringstermijn die ingaat vanaf de sluiting van de overeenkomst op basis waarvan deze peildatum is vastgelegd of vanaf de indeling op een onjuiste salaristrap.

CONSUMENTENRECHT

ARREST – 16 januari 2014 – Zaak C-226/12 – Constructora Principado – arrest

Richtlijn 93/13/EEG – Consumentenovereenkomsten – Koopovereenkomst voor onroerend goed – Oneerlijke bedingen – Beoordelingscriteria

Hof: Voor een „aanzienlijke verstoring van het evenwicht” is reeds voldoende dat de rechtspositie waarin die consument als partij bij de overeenkomst verkeert krachtens de toepasselijke nationale bepalingen, in voldoende ernstige mate wordt aangetast doordat de inhoud van de rechten die de consument volgens die bepalingen aan die overeenkomst ontleent, worden beperkt of de uitoefening van die rechten wordt belemmerd dan wel doordat aan de consument een extra verplichting wordt opgelegd waarin de nationale bepalingen niet voorzien.

FINANCIËLE MARKTEN

ARREST – 22 januari 2014 – Zaak C-270/12 – Verenigd Koninkrijk / Raad en Parlement – **Grote Kamer** – persbericht – arrest - ECER nieuwsbericht – European law blog

Verordening (EU) nr. 236/2012 – Short selling en bepaalde aspecten van kredietverzuimswaps – Artikel 28 – Geldigheid – Rechtsgrondslag – Interventiebevoegdheden van Europese Autoriteit voor effecten en markten (ESMA) in uitzonderlijke omstandigheden

Hof: De bevoegdheid van de Europese Autoriteit voor effecten en markten (ESMA) om noodmaatregelen te nemen op de financiële markten van de lidstaten om short selling aan regels te onderwerpen of te verbieden is verenigbaar met het recht van de Unie. Het beroep inzake het verzoek van het Verenigd Koninkrijk om nietigverklaring van artikel 28 van verordening (EU) nr. 236/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 14 maart 2012 betreffende short selling en bepaalde aspecten van kredietverzuimswaps wordt verworpen.

FISCALE BEPALINGEN

DOUANE

ARREST – 23 januari 2014 – Zaak C-380/12 – X – **Nederlandse zaak** – arrest

Tariefposten – Bleekaarde – Hoofdstuk 25 van gecombineerde nomenclatuur – Tariefpost 2508 – Begrip „gewassen producten” – Verwijdering van onzuiverheden zonder aard van product te wijzigen – Hoofdstuk 38 van gecombineerde nomenclatuur – Tariefpost 3802

Hof: Het begrip „onzuiverheden verwijderen”, omvat de verwijdering van chemische deeltjes die door natuurlijke omstandigheden in een mineraal product in ruwe staat zijn opgenomen, voor zover deze verwijdering leidt tot een verbetering van het vermogen van de betrokken producten om de inherente bestemming ervan te vervullen. Het staat aan de nationale rechter om dit na te gaan.

Producten die een behandeling hebben ondergaan die het gebruik van chemicaliën met zich meebrengt en ertoe leidt dat onzuiverheden worden verwijderd, kunnen enkel worden ingedeeld onder tariefpost 2508 van deze gecombineerde nomenclatuur indien deze behandeling hun oppervlaktestructuur niet heeft gewijzigd. Het staat aan de nationale rechter om dit te bepalen.

CONCLUSIE – 28 januari 2014 – Zaak C-583/12 – Sintax Trading – conclusie

Optreden van douaneautoriteiten ten aanzien van goederen waarvan wordt vermoed dat zij inbreuk maken op intellectuele-eigendomsrechten – Verordening (EG) nr. 1383/2003 – Artikel 13, lid 1 – Autoriteit die bevoegd is om procedure te voeren om te bepalen of inbreuk is gemaakt op intellectuele-eigendomsrechten – Bevoegdheid van douaneautoriteiten om procedure in te leiden om te bepalen of inbreuk is gemaakt op intellectuele-eigendomsrecht – Artikel 47 van Handvest van grondrechten van Europese Unie

**A-G: Artikel 13, lid 1, van verordening (EG) nr. 1383/2003 staat niet eraan in de weg dat de lidstaten de douaneautoriteiten de bevoegdheid verlenen om de in die bepaling bedoelde procedure te voeren, op voorwaarde dat naar nationaal recht uitdrukkelijk is voorzien in die bevoegdheid, de douaneautoriteiten handelen op een wijze die hun onafhankelijkheid en onpartijdigheid waarborgt, het recht om te worden gehoord wordt geëerbiedigd en rechterlijke toetsing mogelijk is.
De lidstaten kunnen daarbij bepalen dat de douaneautoriteiten die procedure ook zelf formeel kunnen inleiden.**

ARREST – 29 januari 2014 – Zaak T-528/09 – Hubei Xinyegang Steel / Raad – arrest

Dumping – Invoer van bepaalde naadloze buizen en pijpen, van ijzer of van staal, van oorsprong uit China – Vaststelling van dreiging van schade – Artikel 3, lid 9, en artikel 9, lid 4, van verordening (EG) nr. 384/96 [thans artikel 3, lid 9, en artikel 9, lid 4, van verordening (EG) nr. 1225/2009]

Gerecht: Verordening (EG) nr. 926/2009 wordt nietig verklaard voor zover daarbij antidumpingrechten worden ingesteld op de uitvoer van de door Hubei Xinyegang Steel Co. Ltd vervaardigde producten en de op deze uitvoer ingestelde voorlopige rechten worden geïnd.

BTW

ARREST – 16 januari 2014 – Zaak C-300/12 – Ibero Tours – arrest

Belasting over toegevoegde waarde – Handelingen van reisbureaus – Verlening van korting aan reizigers – Bepaling van heffingsmaatstaf voor diensten in het kader van optreden als tussenpersoon

Hof: De door het EU-Hof in het arrest van 24 oktober 1996, Elida Gibbs (C-317/94), vastgestelde beginselen voor de bepaling van de maatstaf van heffing van de btw zijn niet van toepassing wanneer een reisbureau dat optreedt als tussenpersoon op eigen initiatief en op eigen kosten aan de eindverbruiker korting verleent op de hoofddienst, die wordt verricht door een touroperator.

KAPITAALVERKEER

CONCLUSIE – 16 januari 2014 – Gevoegde zaken C-24/12 en C-27/12 – X BV en TBG – Nederlandse zaak – conclusie

Artikel 63 VWEU – Territoriale werkingssfeer van vrij verkeer van kapitaal – Kapitaalverkeer van lidstaat naar land en gebied overzee (LGO) dat van die staat deel uitmaakt – Begrip 'derde land' in de zin van artikel 63 VWEU – Artikel 64, lid 1, VWEU – Standstillclausule – Op 31 december 1993 bestaande beperkingen

In geschil is de toepasselijkheid van het vrij verkeer van kapitaal in geval van kapitaalverkeer tussen een lidstaat en een overzees gebied van diezelfde lidstaat.

A-G: Voor de toepassing van artikel 56 EG (thans artikel 63 VWEU) moet een eigen land of gebied overzee van een lidstaat in de relatie tot die lidstaat worden beschouwd als een derde land.

Wanneer bronbelasting wordt geheven over participatiedividenden die zijn uitgekeerd door een in een lidstaat gevestigde dochteronderneming aan haar moedermaatschappij die is gevestigd op het eigen land of gebied overzee van de lidstaat dat evenwel deel uitmaakt van een autonoom belastinggebied, moet rekening worden gehouden met relevante belastingmaatregelen van zowel de lidstaat als het betrokken gebied overzee, indien het gecombineerde belastingniveau wordt bepaald door een wettelijke regeling die voor beide wederzijds bindend is.

Bij de toepassing van artikel 57 EG (thans artikel 61 VWEU) dient ook rekening te worden gehouden met de belastingvermindering als gevolg van de uitvoeringsregelingen van het gebied overzee, wanneer deze regelingen ertoe leidden dat in 1993 de effectieve belastingschuld voor van een dochteronderneming in een lidstaat ontvangen dividenden aanzienlijk lager was dan het gecombineerde belastingtarief als gevolg van de na 31 december 1993 ingevoerde maatregelen.

ARREST – 23 januari 2014 – Zaak C-164/12 – DMC – arrest

Fiscale bepalingen – Vennootschapsbelasting – Overdracht van aandelen van personenvennootschap naar kapitaalvennootschap – Boekwaarde – Actuele waarde – Overeenkomst ter voorkoming van dubbele belasting – Onmiddellijke belasting van latente meerwaarden – Verschil in behandeling – Beperking van vrij verkeer van kapitaal – Behoud van verdeling van heffingsbevoegdheid tussen lidstaten – Evenredigheid – artikel 63 VWEU

Hof: De doelstelling die erin bestaat, de verdeling van de heffingsbevoegdheid tussen de lidstaten te vrijwaren, kan een rechtvaardiging zijn voor een regeling van een lidstaat, volgens welke de activa die een gewone commanditaire vennootschap inbrengt in een kapitaalvennootschap met zetel op het grondgebied van die lidstaat, tegen de actuele waarde moeten worden gewaardeerd, waardoor de op dat grondgebied aangegroeide latente meerwaarden op deze activa belastbaar worden voordat zij zich daadwerkelijk realiseren, wanneer deze lidstaat zich daadwerkelijk in de onmogelijkheid bevindt zijn heffingsbevoegdheid voor deze meerwaarden uit te oefenen op het tijdstip waarop zij zich daadwerkelijk realiseren. Dit moet de nationale rechter uitmaken.

Een regeling van een lidstaat die bepaalt dat de op zijn grondgebied aangegroeide meerwaarden onmiddellijk worden belast, gaat niet verder dan noodzakelijk is ter verwezenlijking van de doelstelling die erin bestaat, de verdeling van de heffingsbevoegdheid tussen de lidstaten te vrijwaren, voor zover de verplichting om een bankgarantie te stellen ingeval de belastingplichtige kiest voor uitstel van betaling, afhangt van het werkelijke risico van niet-invordering van de belasting.

ARREST – 23 januari 2014 – Zaak C-296/12 – Commissie / België – arrest

Niet-nakoming – Vrij verrichten van diensten – Vrij verkeer van kapitaal – Inkomstenbelasting – Stortingen voor pensioensparen – Belastingvermindering enkel voor stortingen aan in zelfde lidstaat gevestigde instellingen of fondsen – Samenhang van belastingstelsel – Doeltreffendheid van fiscale controles

Hof: Het Koninkrijk België is de krachtens artikel 56 VWEU op hem rustende verplichtingen niet nagekomen door de belastingvermindering voor in het kader van pensioensparen gedane stortingen in te voeren en in stand te houden voor zover deze enkel geldt voor stortingen aan in België gevestigde instellingen en fondsen.

GEMEENSCHAPPELIJK BUITENLANDS EN VEILIGHEIDSBELEID

CONCLUSIE – 30 januari 2014 – Zaak C-658/11 – Parlement / Raad – **Grote Kamer – conclusie**

Overeenkomst tussen Europese Unie en Republiek Mauritius betreffende voorwaarden waaronder piraterijverdachten door door Europese Unie geleide zeemacht worden overgedragen aan Republiek Mauritius – Gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid (GBVB) – Ruimte van vrijheid, veiligheid en recht – Ontwikkelingssamenwerking – Keuze van rechtsgrondslag – Artikel 218, leden 6 en 10, VWEU

A-G: Ik geef het Hof in overweging het beroep te verwerpen.

HANDVEST GRONDRECHTEN EU

ARREST – 15 januari 2014 – Zaak C-176/12 – Association de médiation sociale – Grote Kamer – persbericht – arrest - ECER nieuwsbericht – human rights blog

Sociaal beleid – Richtlijn 2002/14/EG – Handvest van grondrechten van Europese Unie – Artikel 27 – Vereiste van bepaalde minimumaantallen werknemers voor oprichting van personeelsvertegenwoordigende organen – Berekening minimumaantallen – Met Unierecht strijdige nationale regeling – Rol van nationale rechter

Hof: Artikel 27 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie kan, alleen of gelezen in samenhang met de bepalingen van richtlijn 2002/14/EG, wanneer een nationale bepaling ter uitvoering van deze richtlijn, onverenigbaar is met het recht van de Unie, niet worden ingeroepen in een geding tussen particulieren teneinde die nationale bepaling buiten toepassing te laten.

INSTITUTIONEEL RECHT

ARREST – 15 januari 2014 – Zaak C-292/11 P – Commissie / Portugal – Grote Kamer – persbericht – arrest

Hogere voorziening – Uitvoering van niet-nakomingsarrest van Hof – Dwangsom – Vordering tot betaling – Intrekking van nationale wettelijke regeling waarop niet-nakoming berustte – Beoordeling door Commissie van door lidstaat genomen maatregelen om arrest van Hof na te komen – Grenzen – Verdeling van bevoegdheid tussen Hof en Gerecht

In deze zaak dient het Hof zich voor het eerst bezig te houden met de problematiek inzake de tenuitvoerlegging van arresten waarbij een financiële sanctie wordt opgelegd aan een lidstaat. Het Unierecht bevat namelijk geen specifieke bepaling over de procedure die moet worden gevolgd bij een geschil tussen een lidstaat en de Europese Commissie over de inning van de ingevolge een dergelijk arrest verschuldigde bedragen. Nederland is een van de acht lidstaten die schriftelijke opmerkingen heeft ingediend. In punt 88 van het bestreden arrest heeft het Gerecht meer in het bijzonder geoordeeld dat op grond van de artikelen 226 EG tot en met 228 EG de bepaling van de rechten en verplichtingen van de lidstaten en de beoordeling van hun gedragingen enkel in een arrest van het Hof kunnen plaatsvinden.

Hof: De Commissie mag geen uitspraak doen over de verenigbaarheid van een nationale bepaling ter nakoming van een EU-arrest met EU-recht om daar vervolgens gevolgen aan te verbinden voor de berekening van de door het Hof opgelegde dwangsom. De toekenning aan de Commissie van een ruimere beoordelingsmarge met betrekking tot de toetsing van de maatregelen ter uitvoering van een krachtens artikel 228, lid 2, EG gewezen arrest, zou ertoe leiden dat het Gerecht, naar aanleiding van een betwisting door een lidstaat van een beoordeling door de Commissie die verder gaat dan het dictum van het arrest van het Hof, zich onvermijdelijk zou moeten uitspreken over de verenigbaarheid van een nationale wettelijke regeling met het Unierecht. Een dergelijke beoordeling behoort echter tot de uitsluitende bevoegdheid van het Hof en niet tot die van het Gerecht. De hogere voorziening wordt afgewezen.

CONCLUSIE – 23 januari 2014 – Zaak C-377/12 – Commissie / Raad – Grote Kamer – conclusie

Beroep tot nietigverklaring – Besluit 2012/272/EU – Ontwikkelingssamenwerking – Vervoer – Milieu – Overname van onderdanen van derde landen – Onder titel V van het VWEU vallende rechtsgrondslag – partnerschap Filipijnen

A-G: Besluit 2012/272/EU wordt nietig verklaard. De gevolgen van besluit 2012/272 worden gehandhaafd tot de vaststelling van een nieuw besluit.

INTELLECTUELE EIGENDOM

ARREST – 16 januari 2014 – Zaak T-433/12 – Steiff / OHMI (Bouton en métal au milieu de l'oreille d'une peluche) – persbericht – arrest

ARREST – 16 januari 2014 – Zaak T-434/12 – Steiff / OHMI (Étiquette avec bouton en métal au milieu de l'oreille d'une peluche) – persbericht – arrest

Gemeenschapsmerk – Aanvraag gemeenschapsmerk voor de bevestiging van een knoopje of label met knoopje in het oor van een knuffelbeer – absolute weigeringsgrond – artikel 7, lid 1, onder b), van verordening (EG) nr. 207/2009

Gerecht: Steiff heeft geen recht op toekenning van een gemeenschapsmerk voor de bevestiging van een knoopje of een label met knoopje in het oor van een knuffelbeer. Er is geen sprake van onderscheidend vermogen aangezien de gemiddelde Europese consument niet in staat is om het handelsmerk te herkennen.

CONCLUSIE – 9 januari 2014 – Zaak C-435/12 – **Nederlandse zaak – ACI Adam e.a. – conclusie**

Intellectuele eigendom – Auteursrecht en naburige rechten – Richtlijn 2001/29/EG – Harmonisatie van bepaalde aspecten van auteursrecht en naburige rechten in informatiemaatschappij – Uitsluitend reproductierecht – Artikel 5, lid 2, sub b – Artikel 5, lid 5 – Uitzonderingen en beperkingen – Uitzondering voor kopiëren voor privégebruik – Werkingssfeer – Uit ongeoorloofde bron vervaardigde reproducties – Vergoeding voor kopiëren voor privégebruik – Richtlijn 2004/48/EG – Handhaving van intellectuele-eigendomsrechten – Artikel 14 – Gerechtskosten – Werkingssfeer

A-G: De in artikel 5 van richtlijn 2001/29/EG voorziene uitzondering voor het kopiëren voor privégebruik is enkel van toepassing op reproducties van door auteursrecht en naburige rechten beschermd werk of materiaal die zijn vervaardigd uit geoorloofde bronnen.

Binnen de context van de uitzondering voor het kopiëren voor privégebruik die de lidstaten krachtens die bepaling mogen invoeren, mag een lidstaat de daarmee gepaard gaande vergoeding enkel innen over reproducties van door auteursrecht en naburige rechten beschermd werk of materiaal die zijn vervaardigd uit geoorloofde bronnen.

Artikel 14 van richtlijn 2004/48/EG is niet van toepassing op een geding, dat geen betrekking heeft op de bescherming, als zodanig, door de houders van auteursrechten of naburige rechten, van die rechten.

ARREST – 23 januari 2014 – Zaak C-355/12 – Nintendo e.a. – persbericht – arrest

Richtlijn 2001/29/EG – Auteursrecht en naburige rechten in informatiemaatschappij – Begrip 'technische voorzieningen' – Beschermingsinrichting – Apparaat en beschermde aanvullende producten – Van andere ondernemingen afkomstige vergelijkbare aanvullende inrichtingen, producten of onderdelen – Uitsluiting van elke interoperabiliteit ertussen – Reikwijdte van deze technische voorzieningen – Relevantie

Nintendo, een producent van videospellen en van spelcomputers waarop deze kunnen worden gespeeld, richt beide categorieën producten zo in dat zij elkaar moeten herkennen door de uitwisseling van versleutelde informatie voordat de spellen op de spelcomputers kunnen worden gespeeld. Nintendo wil op die manier voorkomen dat op die computers niet-toegestane kopieën van de beschermde spellen worden gespeeld. Vraag is of Nintendo zijn producten op deze wijze mag beschermen.

Hof: Het begrip „doeltreffende technische voorziening” in de zin van artikel 6, lid 3, van richtlijn 2001/29/EG kan technische voorzieningen omvatten waarbij met name niet alleen de drager met het beschermde werk, zoals de videogame, van een herkenningscode wordt voorzien om het tegen door de houder van het auteursrecht niet toegestane handelingen te beschermen, maar ook draagbare apparaten of spelcomputers waarmee toegang tot deze games wordt verkregen en ze kunnen worden gebruikt.

Het staat aan de nationale rechter om na te gaan of andere voorzieningen of niet op spelcomputers geïnstalleerde inrichtingen mogelijk leiden tot een geringere mate van verstoring of beperking van de activiteiten van derden, en tegelijk de rechten van de houder op een vergelijkbare manier beschermen.

Dienaangaande zal het bewijs van het gebruik dat derden daarvan daadwerkelijk maken, in het licht van de omstandigheden van het geval, bijzonder relevant zijn. De nationale rechter kan met name onderzoeken hoe vaak deze inrichtingen, producten of onderdelen feitelijk worden gebruikt in strijd met het auteursrecht en hoe vaak zij worden gebruikt voor doeleinden die geen inbreuk maken op dit recht.

ARREST – 23 januari 2014 – Zaak C-558/12 P – BHIM / riha WeserGold Getränke (anciennement Wesergold Getränkeindustrie) – arrest

Hogere voorziening – Gemeenschapsmerk – Woordmerk WESTERN GOLD – Oppositie door houder van oudere nationale, internationale en gemeenschapswoordmerken WeserGold, Wesergold en WESERGOLD

Hof: Het arrest van het Gerecht van de Europese Unie van 21 september 2012, Wesergold Getränkeindustrie/BHIM – Lidl Stiftung (WESTERN GOLD) (T-278/10), wordt vernietigd. De zaak wordt verwezen naar het Gerecht van de Europese Unie.

JUSTITIËLE SAMENWERKING IN BURGERLIJKE ZAKEN

ARREST – 16 januari 2014 – Zaak C-45/13 – Kainz – arrest

Prejudiciële verwijzing – Rechterlijke bevoegdheid in burgerlijke en handelszaken – Verordening (EG) nr. 44/2001 – Productaansprakelijkheid – Product dat in een lidstaat wordt geproduceerd en in een andere lidstaat wordt verkocht – Uitlegging van begrip ‚plaats waar het schadebrengende feit zich heeft voorgedaan of zich kan voordoen’ – Plaats van de schadeveroorzakende gebeurtenis

Hof: Artikel 5, punt 3, van verordening (EG) nr. 44/2001 moet aldus worden uitgelegd dat, ingeval een producent aansprakelijk wordt gesteld voor een gebrekkig product, de plaats van de schadeveroorzakende gebeurtenis de plaats is waar het betrokken product is vervaardigd.

CONCLUSIE – 30 januari 2014 – Zaak C-438/12 – Weber – conclusie

Rechterlijke bevoegdheid in burgerlijke en handelszaken – Verordening (EG) nr. 44/2001 – Artikel 22, punt 1 – Exclusieve bevoegdheid – Geschillen inzake zakelijke rechten op onroerend goed – Voorkooprecht op onroerend goed daaronder begrepen – Artikel 27, lid 1 – Aanhangigheid – Begrip vorderingen ‚tussen dezelfde partijen’ – Begrip vorderingen ‚die hetzelfde onderwerp betreffen en op dezelfde oorzaak berusten’ – Sanctie voor misbruik van vorderingsrecht – Combinatie van artikelen 22, punt 1, en 27, lid 1 – Artikel 28, lid 1 – Samenhang – Beoordelingscriteria voor aanhouding van uitspraak – Combinatie van artikelen 27 en 28 – Recht op effectieve rechterlijke bescherming

A-G: Primair:

- Een vordering tot vaststelling dat een verweerder zijn zakelijk voorkooprecht op een onroerend goed niet geldig heeft uitgeoefend, valt onder de exclusieve bevoegdheid inzake „zakelijke rechten [...] op onroerende goederen” die in deze bepaling is neergelegd.
- De als laatste aangezochte rechter moet nagaan of hij exclusief bevoegd is op grond van artikel 22, punt 1, van die verordening en de als eerste aangezochte rechter is dus onbevoegd, zodat een mogelijke beslissing van laatstgenoemde rechter volgens artikel 35, lid 1, van de verordening niet zou worden erkend.
- De als laatste aangezochte rechter mag geen rekening houden met de volgende overwegingen: de omstandigheid dat het als eerste aangezochte gerecht zich bevindt in een lidstaat waar de procedures statistisch – niet in concreto – veel langer duren dan in de lidstaat van de als laatste aangezochte rechter; de omstandigheid dat volgens de als tweede aangezochte rechter het recht van zijn lidstaat van toepassing is; de leeftijd van een van de partijen of de slaagkans van de vordering bij de als eerste aangezochte rechter.

– De als laatste aangezochte rechter in het kader van de beslissing om zijn uitspraak op basis van dat artikel aan te houden, moet rekening houden met het recht op effectieve rechterlijke bescherming van de verzoeker die de vordering bij hem heeft ingesteld.

MEDEDINGING

CONCLUSIE – 30 januari 2014 – Zaak C-382/12 P – MasterCard e.a. / Commissie – conclusie

Hogere voorziening – Mededinging – Artikel 81 EG – Betalingssysteem met debetkaarten, kredietkaarten met uitgestelde betaling en kredietkaarten – Multilaterale fall-back afwikkelingsvergoedingen – Besluiten van een ondernemersvereniging – Restricties die tot gevolg hebben de mededinging te beperken – Begrip ‚nevenrestrictie‘ – Objectieve noodzakelijkheid – Overeenkomsten betreffende door MasterCard op grensoverschrijdende betaalkaarttransacties toegepaste multilaterale fall-back afwikkelingsvergoedingen binnen de EER – Voorwaarden voor vrijstelling op grond van artikel 81, lid 3, EG – Procedure voor het Gerecht – Voorwaarden voor de ontvankelijkheid van de bijlagen bij het verzoekschrift

A-G: De principale hogere voorziening en de incidentele hogere voorzieningen tegen een beslissing van de Europese Commissie van december 2007 inzake de afwikkelingsvergoedingen die Mastercard aanrekenet in de verhouding tussen de uitgevende bank en de acquiringsbank naar aanleiding van transacties met kaarten worden afgewezen.

CONCLUSIE – 30 januari 2014 – Zaak C-557/12 – KONE e.a. – conclusie

Mededinging – Kartelrecht – Privaatrechtelijke handhaving – Vordering tot schadevergoeding – Schadevordering van afnemer van kartelbuitenstaander tegen karteldeelneemers vanwege te hoge prijzen van kartelbuitenstaander in het zog van het kartel – Prijsopdrijvende effecten op producten van kartelbuitenstaanders („umbrella pricing“) – Rechtstreeks causaal verband – Doeltreffendheidsbeginsel

A-G: De artikelen 85 E(E)G-Verdrag en 81 EG staan in de weg aan een uitlegging en toepassing van het interne recht van een lidstaat volgens welke het om juridische redenen categorisch is uitgesloten dat de bij een kartel betrokken ondernemingen wettelijk aansprakelijk zijn voor schade die voortvloeit uit het feit dat een niet bij dit kartel betrokken onderneming in het zog van de praktijken van het kartel haar prijzen meer heeft verhoogd dan onder mededingingsvoorwaarden verwacht had mogen worden.”

MILIEU

ARREST – 23 januari 2014 – Zaak C-537/11 – Manzi en Compagnia Naviera Orchestra – arrest

Zeevervoer – Richtlijn 1999/32/EG – Marpol 73/78 – Bijlage VI – Luchtverontreiniging door schepen – Passagiersschepen op geregelde diensten – Cruiseschepen – Maximumzwavelgehalte van scheepsbrandstoffen – Geldigheid

Hof: Een cruiseschip kan op basis van het criterium van „geregelde diensten“ van richtlijn 1999/32/EG (vermindering zwavelgehalte van bepaalde vloeibare brandstoffen) vallen onder toepassing van artikel 4 van die richtlijn.

De geldigheid van artikel 4 bis, lid 4, van richtlijn 1999/32, kan niet worden getoetst aan het internationale rechtsbeginsel „pacta sunt servanda“ en evenmin aan het in artikel 4, lid 3, eerste alinea, VWEU vastgestelde beginsel van loyale samenwerking op grond dat deze bepaling van die richtlijn schending kan opleveren van bijlage VI bij het Internationaal Verdrag ter voorkoming van verontreiniging door schepen, en ertoe kan leiden dat de lidstaten die partij zijn bij het op 26 september 1997 te Londen ondertekende protocol tot wijziging van het Internationaal Verdrag van 1973 de verplichtingen die ten aanzien van de andere verdragsluitende partijen bij dit protocol op hen rusten, niet kunnen nakomen.

STAATSSTEUN

CONCLUSIE – 15 januari 2014 – Gevoegde zaken C-533/12 P en C-536/12 P – SNCM / Corsica Ferries France en Frankrijk / Corsica Ferries France – conclusie

Hogere voorziening – Herstructureringssteun – Toets van particuliere investeerder – Beoordelingsmarge van de Commissie – Omvang van rechterlijke toetsing door het Gerecht – Reputatie van de staat – Vereiste van sectorale en geografische analyse – Voldoende vaste praktijk – Uitkering van aanvullende ontslagvergoeding

A-G: SNCM verwijt het Gerecht geen rekening te hebben gehouden met de ruime beoordelingsvrijheid van de Commissie bij de toepassing van het criterium van de particuliere investeerder in de markteconomie. Anders dan door SNCM wordt beweerd, heeft het Gerecht zijn beoordeling echter niet in de plaats gesteld van die van de Commissie, maar heeft het in de redenering en vooral in de onderbouwing van de Commissie gewezen op leemten die dusdanig waren dat een juiste toepassing van artikel 87 EG door de Commissie hierdoor in gevaar werd gebracht. Geadviseerd wordt de hogere voorzieningen af te wijzen.

TELECOMMUNICATIE

ARREST – 16 januari 2014 – Zaak C-556/12 – TDC – arrest

Richtlijn 2002/19/EG – Toegang tot elektronische communicatienetwerken en bijbehorende faciliteiten – Artikel 2, sub a – Begrip 'toegang' – Artikelen 8 en 12 – Bevoegdheid van de nationale regelgevende instantie om telecomexploitanten verplichtingen op te leggen – Verplichting van een onderneming die eigenaar is van een glasvezelnetwerk om op verzoek van een andere telecommunicatieonderneming een aftakking naar de eindgebruiker aan te leggen van ten hoogste dertig meter lang – Evenredigheid van de maatregel – Inaanmerkingneming van factoren zoals de initiële investering of het bestaan van een tarifieringsmethode

Hof: Nationale regelgevende instanties moeten rekening houden met de initiële investering van degene aan wie de verplichting is opgelegd om op verzoek van een concurrent een aftakking aan te leggen met een lengte van maximaal dertig meter én met het bestaan van een tarifieringsmethode die de exploitant in staat moet stellen de investering terug te verdienen.

CONCLUSIE – 30 januari 2014 – Zaak C-475/12 – UPC DTH – conclusie

Gemeenschappelijk regelgevingskader voor elektronische communicatienetwerken en -diensten – Vrij verrichten van diensten – Bevoegdheid voor toezicht op grensoverschrijdende diensten – Registratie – Vestigingsverplichting

A-G: Diensten in het kader waarvan de aanbieder ervan onder bezwarende titel toegang verleent tot een via satelliet overgebracht programmapakket dat radio- en televisieprogramma's omvat, moeten worden aangemerkt als een elektronische communicatiedienst in de zin van artikel 2, sub c, van de kaderrichtlijn. Aanbieders van deze diensten moeten derhalve worden aangemerkt als verstrekkers van elektronische communicatiediensten.

Deze diensten kunnen systemen voor voorwaardelijke toegang in de zin van artikel 2, sub e bis, en f, van de kaderrichtlijn omvatten, doch moeten daarom nog niet in hun geheel als dergelijke systemen worden aangemerkt.

Nationale regelingen die betrekking hebben op diensten die vanuit Luxemburg worden verstrekt op het Hongaarse grondgebied en in het kader waarvan de aanbieder van de dienst onder bezwarende titel toegang verleent tot een via satelliet uitgezonden programmapakket dat radio- en televisieprogramma's omvat, vallen derhalve onder de in artikel 56 VWEU neergelegde vrijheid van dienstverrichting, voor zover het voorwerp van de diensten noch door het nieuwe rechtskader, noch door andere bepalingen van afgeleid recht uitputtend wordt geharmoniseerd.

Voor zover de bevoegdheid niet reeds is geregeld in het afgeleide Unierecht, staat artikel 56 VWEU er niet aan in de weg dat de instanties van een lidstaat administratieve procedures toepassen met betrekking tot diensten die vanuit een

andere lidstaat worden verstrekt en in het kader waarvan de aanbieder van de dienst onder bezwarende titel toegang verleent tot een programmapakket dat radio- en televisieprogrammadiensten omvat.

Nationale regelingen die in andere lidstaten gevestigde ondernemingen de verplichting opleggen om zich bij een nationale instantie te registreren wanneer zij aan nationale consumenten elektronischecommunicatiediensten aanbieden, moeten uitsluitend worden getoetst aan artikel 3 van de machtigingsrichtlijn.

Artikel 56 VWEU staat in de weg aan een nationale regeling op grond waarvan diensten in het kader waarvan onder bezwarende titel toegang wordt verleend tot een via satelliet uitgezonden programmapakket dat radio- en televisieprogramma's omvat, alleen door een filiaal in de lidstaat van bestemming van deze dienstverrichting of door een in die lidstaat gevestigd zelfstandig rechtssubject kunnen worden aangeboden.

VERBLIJFSRECHT

ASIEL

CONCLUSIE – 30 januari 2014 – Zaak C-285/12 – Diakite – persbericht – conclusie

Asielrecht – Richtlijn 2004/83/EG – Minimumnormen voor erkenning van status van vluchteling of van subsidiairebeschermingsstatus – Persoon die in aanmerking komt voor subsidiaire bescherming – Ernstige schade – Artikel 15, sub c – Begrip 'binnenlands gewapend conflict' – Uitlegging door verwijzing naar internationaal humanitair recht – Beoordelingscriteria

De Raad van State vraagt het Hof aan de hand van welke criteria dient te worden beoordeeld of sprake is van een binnenlands gewapend conflict in het land van herkomst van de asielzoeker.

A-G: Opdat er sprake is van een ernstige en individuele bedreiging van het leven of de persoon van degene die om subsidiaire bescherming verzoekt, is het niet noodzakelijk dat de situatie in diens land van herkomst of, voor staatlozen, van diens vroegere gewone verblijfplaats, kan worden aangemerkt als een binnenlands gewapend conflict in de zin van het internationaal humanitair recht en met name van gemeenschappelijk artikel 3 van de vier Verdragen van Genève van 12 augustus 1949. Of er sprake is van een dergelijke bedreiging, moet worden beoordeeld op grond van de mate van willekeurig geweld in het land van herkomst van de verzoeker of, voor staatlozen, van diens vroegere gewone verblijfplaats, op het ogenblik dat over het verzoek om subsidiaire bescherming wordt beslist.

DERDELANDERS

ARREST – 16 januari 2014 – Zaak C-378/12 en C-400/12 – Onuekwere en M.G. – persbericht – arrest C-378/12 – arrest C-400/12 - weblink freemovement – ECER nieuwsbericht

Richtlijn 2004/38/EG – Artikel 16, leden 2 en 3 – Duurzaam verblijfsrecht van derdelanders die familielid zijn van burger van de Unie – Inaanmerkingneming van door deze derdelanders in gevangenis doorgebrachte perioden

Hof: Perioden die in het gastland in de gevangenis zijn doorgebracht door een derdelander die familielid is van een burger van de Unie die gedurende die perioden een duurzaam verblijfsrecht heeft verworven in die lidstaat, kunnen niet worden meegeteld voor de verwerving, door die derdelander, van een duurzaam verblijfsrecht. Het ononderbroken karakter van het verblijf wordt doorbroken door perioden die zo'n derdelander in het gastland in de gevangenis doorbrengt.

ARREST – 16 januari 2014 – Zaak C-423/12 – Reyes – persbericht – arrest

Prejudiciële verwijzing – Richtlijn 2004/38/EG – Recht van vrij verkeer en verblijf op grondgebied van lidstaten voor burgers van Unie en hun familieleden – Verblijfsrecht in

lidstaat van derdelander die rechtstreekse bloedverwant in neergaande lijn is van persoon met verblijfsrecht in die lidstaat – Begrip persoon ‘ten laste’

Hof: Artikel 2, punt 2, sub c, van richtlijn 2004/38/EG staat niet toe dat een lidstaat vereist dat de rechtstreekse bloedverwant in neergaande lijn van 21 jaar of ouder, om als ‘ten laste’ (van een Unieburger) te kunnen worden beschouwd en aldus onder de definitie van ‘familielid’ te vallen, aantoont te hebben getracht in zijn eigen levensonderhoud te voorzien. Dat een familielid wordt geacht goede vooruitzichten op werk te hebben en bovendien voornemens is te werken, is niet van invloed op de uitleg van de voorwaarde dat hij ‘ten laste’ is.

VERVOER

CONCLUSIE – 23 januari 2014 – Zaak C-487/12 – Vueling Airlines – persbericht – conclusie

Luchtvervoer – Gemeenschappelijke regels voor de exploitatie van luchtdiensten in de Unie – Verordening (EG) nr. 1008/2008 – Vrije prijsvorming – Bescherming van de rechten van de consument – Via een facultatieve prijstoelage in rekening brengen van het inchecken van bagage van passagiers – Nationale wettelijke regeling die luchtvaartmaatschappijen verbiedt dat te doen

A-G: Het beginsel van vrije prijsvorming dat verankerd is in artikel 22, lid 1, van verordening (EG) nr. 1008/2008 verzet zich tegen een nationale wettelijke regeling die luchtvaartmaatschappijen verbiedt het inchecken van bagage van passagiers in rekening te brengen via een facultatieve prijstoelage.

De bevoegde nationale autoriteiten moeten erop toezien dat luchtvaartmaatschappijen bij het in rekening brengen van deze dienst op duidelijke, transparante en ondubbelzinnige wijze kenbaar te maken welke tarieven gelden voor het inchecken van bagage, en dat de klant de mogelijkheid geboden wordt om de betrokken dienst op een opt-inbasis te aanvaarden of te weigeren.

VERZEKERINGEN

ARREST – 23 januari 2014 – Zaak C-371/12 – Petillo – persbericht – arrest

Verzekering tegen wettelijke aansprakelijkheid waartoe deelneming aan verkeer van motorrijtuigen aanleiding kan geven – Richtlijnen 72/166/EEG, 84/5/EEG, 90/232/EEG, 2009/103/EEG – Verkeersongeval – Immateriële schade – Vergoeding – Nationale bepalingen houdende bijzondere berekeningswijze in geval van verkeersongevallen die voor slachtoffers minder gunstig is dan berekening krachtens wettelijke aansprakelijkheidsstelsel naar gemeen burgerlijk recht – Verenigbaarheid met richtlijnen

Is een nationale bepaling die de bij een wegverkeersongeval te betalen vergoeding voor andere dan financiële schade of eigendomsschade („immateriële schade”) regelt, verenigbaar met de regels van de Europese Unie inzake de motorrijtuigenverzekering. Mag een nationale wet deze vergoeding voor immateriële schade beperken?

Hof: De regels van de Europese Unie inzake de motorrijtuigenverzekering verzetten zich niet tegen een nationale wettelijke regeling die een bijzonder stelsel inhoudt voor de vergoeding van immateriële schade die voortvloeit uit lichte verwondingen ten gevolge van verkeersongevallen op de weg en waarin de vergoeding van deze schade is beperkt ten opzichte van de vergoeding die kan worden toegewezen voor identieke schade die voortvloeit uit andere oorzaken dan ongevallen.

VRIJ VERKEER VAN GOEDEREN

ARREST – 16 januari 2014 – Zaak C-481/12 – Juvelta – arrest

Vrij verkeer van goederen – Artikel 34 VWEU – Kwantitatieve invoerbeperkingen – Maatregelen van gelijke werking – Verkoop van edelmetalen werken – Waarborgmerk – Vereisten van regeling van lidstaat van invoer

Hof: Artikel 34 VWEU verzet zich tegen een nationale regeling die voor het in de handel brengen van edelmetalen werken vereist dat die werken opnieuw worden gemerkt als het merk uit de lidstaat van uitvoer het edelmetaalgehalte niet uitdrukt overeenkomstig de voorschriften van de lidstaat van invoer. Dat de instelling die het bijkomende teken heeft aangebracht niet wordt erkend door de lidstaat van invoer is daarbij niet relevant, indien die instelling door de lidstaat van uitvoer wel is erkend en de informatie in het teken overeenkomt met het merk.

CONCLUSIE – 28 januari 2014 – Zaak C-573/12 – Alands Vindkraft – **Grote Kamer – conclusie**

Vrij verkeer van goederen – Maatregelen van gelijke werking als kwantitatieve beperkingen – Richtlijn 2009/28/EG – Nationale steunregelingen voor hernieuwbare energie – Groenestroomcertificaten voor elektriciteitsopwekking uit hernieuwbare energiebronnen – Toekenning die is voorbehouden aan producenten in Zweden of in lidstaat waarmee het Koninkrijk Zweden een samenwerkingsovereenkomst heeft gesloten

A-G: Een nationale regeling die aan producenten van uit hernieuwbare energiebronnen opgewekte elektriciteit groenestroomcertificaten toekent waarvan elektriciteitsleveranciers en bepaalde verbruikers een bepaald quotum moeten kopen naargelang van de totale hoeveelheid elektriciteit die zij leveren of verbruiken, vormt een steunregeling in de zin van richtlijn 2009/28;

Richtlijn 2009/28 staat de lidstaten toe om bij de invoering van dergelijke regelingen de toekenning van groenestroomcertificaten voor te behouden aan op hun grondgebied gelegen installaties voor de productie van elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen.

Artikel 34 VWEU verzet zich tegen een nationale regeling die aan producenten van uit hernieuwbare energiebronnen opgewekte elektriciteit groenestroomcertificaten toekent waarvan elektriciteitsleveranciers en bepaalde verbruikers een bepaald quotum moeten kopen naargelang van de totale hoeveelheid elektriciteit die zij leveren of verbruiken, voor zover deze regeling producenten van wie de installaties zich op het grondgebied van een andere lidstaat bevinden, van de steunregeling uitsluit.

Artikel 3, lid 3, van richtlijn 2009/28 is ongeldig voor zover de lidstaten op grond van deze bepaling producenten van wie de installaties voor elektriciteitsproductie uit hernieuwbare energiebronnen zich in een andere lidstaat bevinden, de toegang tot hun steunregelingen kunnen ontzeggen of beperken.

Deze ongeldigheid zal twee jaar na de uitspraak van het arrest effect sorteren.

3. PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN

VRAGEN UIT NEDERLAND

(Deze rubriek bevat prejudiciële verwijzingen van Nederlandse rechters van de afgelopen maand aan het Hof van Justitie van de Europese Unie in Luxemburg.)

TIP: ZOEKEN NAAR PREJUDICIËLE VRAGEN

Alle prejudiciële verwijzingen (dus ook die van rechters uit andere lidstaten) worden opgenomen in de "Databank verwijzingsuitspraken EU". Deze databank is te vinden in Nova Porta Iuris via "Uitspraken zoeken", onder "jurisprudentieverzamelingen". Daarin kan o.a. gezocht worden op onderwerp en EU-regelgeving. Op die manier is eenvoudig na te gaan of over de geldigheid of uitleg van een bepaalde regel van EU-recht mogelijk al prejudiciële vragen zijn gesteld en/of nog aanhangig zijn. Nota bene: Porta Iuris is alleen beschikbaar voor medewerkers van de Rechtspraak. Prejudiciële verwijzingen zijn ook toegankelijk op de website van HvJEU bij [Info Curia](#).

DATABANKEN

PREJUDICIELE VERWIJZING, 17 JANUARI 2014 – Hoge Raad - verwijzingsuitspraak – databank verwijzingsuitspraken

PR Aviation exploiteert een prijsvergelijkingswebsite voor vliegtickets die vluchtgegevens van de website van o.a. Ryanair gebruikt. PR Aviation heeft voordat zij toegang kreeg tot de site van Ryanair de toepasselijkheid van de algemene voorwaarden aanvaard. In de algemene voorwaarden is o.a. opgenomen dat het gebruik voor commerciële doeleinden verboden is, tenzij rechtstreeks met Ryanair een schriftelijke licentieovereenkomst wordt afgesloten. Ryanair heeft zich beroepen op de Databankenrichtlijn 96/9 en heeft zich op het standpunt gesteld dat PR Aviation wanprestatie pleegt door niet naleving van de gebruikersovereenkomst.

De Hoge Raad wil weten of de werking van de Databankenrichtlijn zich mede uitstrekt tot online databanken die niet worden beschermd door het auteursrecht en ook niet door een recht sui generis, en wel in die zin dat ook in zoverre de vrijheid om gebruik te maken van dergelijke databanken niet contractueel mag worden beperkt.

FINANCIËLE MARKTEN

PREJUDICIELE VERWIJZING, 30 december 2013 (publicatiedatum 8-1-2014) – CBB – verwijzingsuitspraak – databank verwijzingsuitspraken

DNB heeft aan appellanten op hun verzoeken verklaringen van geen bezwaar verleend voor het verwerven of houden van gekwalificeerde deelnemingen in ACINV. DNB heeft daaraan drie voorwaarden verbonden. De tweede voorwaarde staat hier ter discussie en betreft de eis dat de solvabiliteitsuitkering niet tot gevolg mag hebben dat de solvabiliteitsratio minder zal zijn dan 150%. Deze voorwaarde geldt tot de datum van inwerkingtreding van de implementatiewetgeving van de Solvency II richtlijn. Op 22 september 2007 is Richtlijn 2007/44/EG (Antonveneta-richtlijn) betreffende procedureregels en evaluatiecriteria voor de prudentiële beoordeling van deelnemingen in de financiële sector in werking getreden.

Het CBB wil o.a. weten of DNB indien deze expliciet instemt met een voorgenomen verwerving als bedoeld in artikel 15 bis van de Antonveneta-richtlijn aan deze instemming beperkingen of voorschriften mag verbinden. Dienen deze voorschriften noodzakelijk te zijn in die zin dat zonder het stellen van die voorschriften de bevoegde autoriteit, op grond van de beoordeling aan de hand van de in artikel 15 ter, eerste lid, van de Antonveneta-richtlijn gestelde criteria, zich genoodzaakt zou zien zich tegen de voorgenomen verwerving te verzetten? Biedt artikel 15 ter, eerste lid, van de richtlijn een grondslag voor de bevoegde autoriteit om in het kader van de verwerving eisen te stellen ten aanzien van de 'corporate governance' van de onderneming die het doelwit is van de voorgenomen verwerving.

JUSTITIËLE SAMENWERKING IN BURGERLIJKE ZAKEN

PREJUDICIELE VERWIJZING, 24 JANUARI 2014 – Hoge Raad - verwijzingsuitspraak – databank verwijzingsuitspraken

Een in Duitsland wonende werknemer treedt in dienst als directeur van een in Nederland gevestigde onderneming. De Duitse werknemer wordt verweten dat hij zich schuldig heeft gemaakt aan onbehoorlijke vervulling van zijn taak als bestuurder en wordt daarom aansprakelijk gesteld. De Duitse werknemer heeft aangevoerd dat de Nederlandse rechter onbevoegd is. De rechtbank heeft zich onbevoegd verklaard. Het Hof heeft deze uitspraak bevestigd.

De Hoge Raad stelt vragen van uitleg over verordening 44/2001 inzake de verhouding tussen de bevoegdheidsbepalingen van de artikelen 18 tot 21 enerzijds en de bevoegdheidsbepalingen die zijn neergelegd in art. 5, aanhef en onder 1 (a), en art. 5, aanhef en onder 3, anderzijds. Maakt het daarbij uit of de verweerder niet alleen in zijn hoedanigheid van bestuurder van een vennootschap door die vennootschap wordt aangesproken op grond van onbehoorlijke taakvervulling dan wel op grond van onrechtmatig handelen, maar ook op grond van opzet of bewuste roekeloosheid bij de uitvoering van de arbeidsovereenkomst die tussen hem en die vennootschap is gesloten?